

5

ΚΡΕ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟ ΑΡ. 15.

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ - ΙΙΙ).

Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

Η ΦΙΛΙΑ . . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΤΟ ΤΥΠΩΘΕΝ ΤΑ
"ΓΡΑΜΜΑΤΑ"

ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ, 1919.

ΠΕΝΤΕ ΓΡΟΣΑΚΙΑ,
Η 60 ΛΕΠΤΑ.

Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΣΑΧΙΝΗΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ
ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΒΙΒΛΙΟ ΑΡ. 15.

(ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΕΙΡΑ. - ΙΙΙ).

Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

Η ΦΙΛΙΑ . . . . .

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΟ ΤΥΠΩΣΑΝ ΤΑ
"ΓΡΑΜΜΑΤΑ"

ΑΛΕΞΑΝΤΡΕΙΑ. 1919.

ΠΕΝΤΕ ΓΡΟΣΑΚΙΑ.
Η 60 ΛΕΠΤΑ.

Ο ΘΕΟΣ ΤΩΝ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Μ. ΚΡΕΝΔΙΡΟΠΟΥΛΟΥ :

ΑΝ ΕΙΝΕ ΔΥΝΑΤΗ Η ΚΑΘΑΡΑ ΚΑΙ ΑΔΟΛΗ
ΦΙΛΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΑΤΟΜΩΝ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΥ
ΦΥΛΟΥ.

Εἰς ὁποιαδήποτε δοσοληψία ἡ σχέσι μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ὁ ἀδιάκριτος ἔρως χώνει πάντα τὴν μύτη του, ἀνακατεύεται ἂν πρέπει ἢ δὲν πρέπει καὶ τὰ χαλᾷ... ἢ τὰ διορθώνει. Εἰς τὸ ζήτημα, ποῦ μᾶς ἀπασχολεῖ, τὰ χαλᾷ· διότι ὁ πρῶτος καὶ ἀπαραίτητος ὅρος μᾶς τέτοιας φιλίας εἶνε νὰ φύγῃ ὁ ἔρως ἀπὸ τῆ μέσῃ, νὰ χαθῇ καλᾶ καλᾶ, νὰ ἐξαφανισθῇ καθ' ὁλοκληρίαν. Καὶ νά! ποῦ ἀπὸ μίας ἀρχῆς προβάλλει τὸ ἐρώτημα ἂν μία τέτοια ὁλοκληρωτικὴ ἐξαφάνισις εἶνε δυνατὴ. Ἀπὸ τῆς ἀπάντησις ποῦ θὰ δοθῇ ἐξαρτᾶται καὶ ἡ λύσις τοῦ ζητήματος.

Πρὶν ὅμως προχωρήσωμε, χρειάζεται κάποια προηγουμένη συνεννόησις εἰς τὸν ὅρισμό, ποῦ θὰ δώσωμε, τοῦ ἔρωτος. Οἱ ποιηταὶ ἕως τώρα δὲν μᾶς ἔδειξιν παρὰ μία του ἄκρῃ μόνον, μία μικρὴ γωνία τῆς ἐρωτικῆς ταινίας, τὴν ὠραιότεραν καὶ πλέον ἐπαγωγό. Ὡς καλλιτέχναι ἠθέλησαν νὰ μᾶς κρύψουν ὅτι ἔκλειε μέσα του πεταπὸ καὶ ἄσχημο, ἢ τοῦλάχιστον ἐκεῖνο, ποῦ ἐνόμιζον τέτοιο. Ἐκρίναν μάλιστα καλὸ, τὴν γωνίαν αὐτὴν, νὰ καθωρμίσουν, νὰ στολίσουν μὲ ἄνθη ὠραῖα καὶ μυρωδάτα, νὰ παισιώσουν μὲ φύλλα περὶεργα καὶ σπάνια. Ἔτσι τὴν ἔκαμαν νὰ χάσῃ καὶ τὴν ὀλίγην ἀκόμα φυσικότητα ποῦ παρουσίαζε. Οἱ φιλόσοφοι ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, μὲ μία λογικότητα, ποῦ δὲν ἐπιδέχεται μὲν συζήτησι, ἀλλὰ ποῦ εἶχε πάντα τὴν δύσκολην

φροντίδα νά θέτη κατά μέρος τὰ γεγονότα καί τήν πραγματικότητα, κατώρθωσαν νά μᾶς δώσουν μίαν εἰκόνα τοῦ ἔρωτος, ἃν ὄχι ὅλως διόλου ψεύτικη, τοῦλάχιστον τόσο παραμορφωμένη καί κολωβή ποῦ δύσκολα ἡμπορεῖ κανένας νά ἀναγνωρίσῃ μέσα εἰς αὐτή τὸν ἔρωτα, ὅπως εἶνε εἰς τὴν φύσιν, ὅπως πραγματικά τὸν αἰσθανόμεθα καί ὅπως τὸν μεταχειρίζομεθα εἰς τὴν καθημερινή ζωή.

Δὲν πρέπει νά λησμονεῖται, ὅτι ὁ ἔρως κατά βάθος εἶνε ἡ ἐκδήλωσις μιᾶς φυσιολογικῆς λειτουργίας, ποῦ ἔχει ἓνα μακρυνὸ σκοπὸ, συνειδητὸ ἢ ὑποσυνειδητο, τὴν συντήρησιν τοῦ εἶδους, ἀπαράλλακτα ὅπως ἡ πείνα ἀποβλέπει ἀποκλειστικὰ εἰς τὴν συντήρησιν τοῦ ατόμου. Ἡ λειτουργία ὅμως αὐτὴ δὲν εἶνε ἐξυκολουθητικὴ καὶ ἀδιάκοπη σάν τὴν ἀναπνοὴ καὶ τὴν κυκλοφορίαν, ἀλλὰ διαλείπουσα καὶ περιοδικὴ σάν τὴν χώνευσι. Ὅπως αὐτὴ ἔχει καὶ ἐκείνη ἀνάγκη ἀπομεικτοῦς παράγοντας, ποῦ τὴν θέτουν εἰς κίνησιν καὶ τὴς δίδουν τὴν πρώτη ὥθησιν. Εἶνε δὲ αὐτοὶ τόσο πολλοὶ καὶ διάφοροι, ὥστε νομίζει κανεὶς ὅτι ἡ φύσις διὰ νὰ ἐξασφαλίσῃ μίαν τόσο σπουδαίαν λειτουργίαν, ἔθεσεν εἰς χρῆσιν ὅλα τὰ μέσα ποῦ διέθετε. Διὰ τὴν εὐκολίαν μας θὰ τοὺς διαιρέσωμε εἰς σωματικούς, ψυχικούς καὶ κοινωνικούς· δὲν πρέπει ὅμως νὰ φύγῃ ἀπὸ τὸ νοῦ, ὅτι ὅλοι κατά βάθος ἔχουν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸ σκοπὸ, τὴν ὑπεραιμία τοῦ γεννητικοῦ συστήματος, ἀδιάφορο ἂν αὐτὴ ἐπιτυγχάνεται ἢ ὄχι. Διὰ νὰ τὴν ἐπιτύχουν μάλιστα εὐκολώτερα, περιπλέκονται, συνδυάζονται, συγχωνεύονται, ἐνεργοῦν χωριστὰ καὶ μὲ τὴν σειρὰ ἢ ταυτόχρονα καὶ ὁμαδικῶς κατὰ τὴν ἀνάγκη τῶν περιστάσεων καὶ τὴν δύναμιν τοῦ καθενός. Ἀπ' αὐτὴ δὲ τὴν στενὴν σχέσιν καὶ τοὺς συνδυασμούς, ποῦ παρουσιάζουν σχεδὸν πάντα, προῆλθε ἡ σύγχυσις, ἡ παρανόησις καὶ ἡ διαφορὰ ποῦ ἀπαντοῦμε εἰς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ ἔρωτος.

Μεταξὺ τῶν σωματικῶν παραγόντων, θὰ ἀναφέρομε πρῶτα

ἀπ' ὅλους, τὰς ἐσωτερικάς ἐκκρίσεις μερικῶν ἀδένων, αἱ ὁποῖαι φέρουν τὴν περιοδικὴν ὑπεραιμία τῶν γεννητικῶν ὀργάνων. Εἰς πολλὰ ζῶα ἔρχεται μίαν φορὰ τὸ ἔτος, εἰς ἄλλα δύο ἢ καὶ περισσοτέρας· εἶνε ἡ ἐποχὴ τῶν ἐρώτων, ποῦ ἀντιστοιχεῖ συνήθως μὲ τὸ ἔαρ ἢ τὸ θέρος. Ὁ ἄνθρωπος ἂν καὶ ἀπηλλάγη, ὥς πρὸς αὐτὸ τὸ ζήτημα, ἀπὸ τὴν τυφλὴν ὑπακοὴν εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως δὲν φαίνεται νὰ ἐλησμόνησε τὴν πολὺν παλαιὰ του αὐτῇ συνήθεια καὶ ὑποκύπτει περισσότερο κατὰ τὴν ἐποχὴ αὐτῇ πορὰ κάθε ἄλλῃ, εἰς τὰς θελκτικὰς παγίδας τοῦ ἔρωτος.

Εἰς τοὺς καθαρὰ σωματικούς παράγοντας ἡμποροῦμε ἀκόμα νὰ κατατάξωμε τὴν ἐπενέργειαν μερικῶν φυρμάκων, ὅπως τὴν καιθαρίδα, τὸν φώσφορο καὶ τὴν γιοαμπλίνη, μερικὰς ἀσθενείας τοῦ νωτιαίου μυελοῦ, τὴν ὑπεραισθησίαν τῶν νεύρων καὶ τὸν πόνο. Μάλιστα! ὁ πόνος ὅταν εἶνε μέτριος φέρει καὶ αὐτὸς τὸν γεννητικὸ ὄργανισμό, προπάντων εἰς τὴν γυναῖκα. Ὑπάρχουν ἄτομα, ὅχι σπάνια, ποῦ ἔχουν ἀπόλυτο ἀνάγκη τοῦ πόνου εἰς αὐτὴν τὴν περίστασιν· πλείστα ὅσαι γυναῖκες ἀπαιτοῦν τὸ ῥυτίσμα πρὶν ἀπὸ τὸ γάμημα· μερικοὶ ἄνδρες πρέπει νὰ πονέσουν διὰ νὰ γάμησουν. Ὁ περίφημος φρενολόγος Magnan ἀναφέρει τὴν περίπτωσιν ἑνὸς νέου ποῦ ἠσθανετο μεγάλη ἡδονὴ ὅταν ἔκοιτε τὰς σάρκας του καὶ τὰς ἐμασοῦσε. Καὶ ὁ χορὸς ἐπίσης. Δὲν ἐννοῶ δὲ τὸν χορὸ ποῦ συνήθως σήμερα χορεύομε καὶ ὅπου ἡ ἀφῆ παίζει ἓνα μεγάλο μέρος, ἀλλὰ τὸν χορὸ τὸν ἀπλό, τὸν μονήρη. ὁ ὁποῖος πρὶν τὴν κούρᾳ φέρει τὸν ἐρεθισμό· δι' αὐτὸ εἰς πολλοὺς ἀγρίους λαοὺς εἶνε προῖμιον ἐρωτικῶν τελετῶν, δι' αὐτὸ εἰς πολλὰ ζῶα, καὶ προπάντων εἰς τὰ πουλιά, εἶνε ἡ συνήθης ἀναρχὴ τῶν ἐρώτων.

Ἄν ἡ ἀκοή, ἡ ὁσφρησις, ἡ ὄρασις καὶ ἡ ἀφῆ ἀνήκουν κυρίως εἰς τοὺς σωματικούς ἀποτελοῦν ὅμως μέρος καὶ τῶν ψυχικῶν παραγόντων. Αἱ αἰσθήσεις αὐταὶ εἶνε ἡ γέφυρα, ποῦ συνενώνει τοὺς μὲν μὲ τοὺς δέ, ὁ πορθημός, ποῦ συνδέει τὰς δύο θαλάσσας καὶ ἀνακατεῦει ἀχώριστα καὶ διὰ παντός τὰ νερά των. Ὅλαι δὲν

ἔχουν τὴν ἰδίᾳ ἐπίδρασι, ὅλαι ὁμῶς συντρέχουν εἰς τὴν ἀφύπνισι τῶν συγκινήσεων καὶ αἰσθημάτων ποῦ εἶνε ἀπαραίτητα εἰς τὸν ἔρωτα. Ὁ ἥχος καὶ ὁ τόνος τῆς φωνῆς, τὸ εὐλύγιστο τῆς ὁμιλίας, εἶνε στοιχεῖα, ποῦ ἂν δὲν ἐμπνέουν μόνα τῶν τῶν ἔρωτα, ὑποβοηθοῦν πολὺ. Εἰς πολλὰ ὁμῶς ζῶα ἡ ἐπιρροὴ τῆς ἀκοῆς εἶνε μεγάλη. Τὸ ἀποτελεσματικότερο ὄπλο τῶν πουλιῶν εἶνε τὸ τραγοῦδι, καὶ διὰ πολλὰ ἔντομα ὁ θόρυβος, ποῦ κάμουν μὲ τὰ φτεροῦγια τῶν, εἶνε τὸ μόνο ἔρωτικό ἐγερτήριον ποῦ διαθέτουν.

Ἡ ὄσφρησις εἶνε παράγων πολὺ δυνατώτερος. Αἱ γυναῖκες τὸ γνωρίζουν καὶ πασαλείφονται μὲ μυρωδικά. Καὶ χωρὶς αὐτὰ ὁμῶς κάθε φυλὴ καὶ κάθε ἄτομο ἔχει τὴν ἰδιαιτέρα ὁσμὴν του, ποῦ κἀποτε αἰσθανόμεθα καὶ κἀποτε ὄχι. Ἄλλ' ἐπειδὴ δὲν φθάνει ἕως τὴν συνειδησί μας δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἐνεργεῖ ἅπ' ἐναντίας σιγνότατα ὑποφέρουμε τὸ ἀποτέλεσμα τῆς, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζωμε. Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τοῖς ὁποῖοις ἡ φυσικὴ μυρωδιὰ μιᾶς γυναικὸς ὑποδουλόνει ὀλοκληρωτικά, καὶ τότε βλέπομε, τὸ περίεργον φαινόμενο, νὰ προσκολλῶνται σφικτὰ καὶ ἀδιάσπαστα εἰς ἓνα ὄν πολὺ κατωτέρω ἅπ' αὐτοὺς, χωρὶς κανένα θέλημα, χωρὶς κανένα προσόν. χωρὶς καμμίαν ἀξίαν, ὃν τὸ ὅτιο κατὰ βάθος καὶ οὗτοι οἱ ἴδιοι περιφρονοῦν, ἀλλ' ἀπὸ τὸ ὅτιο εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρισθοῦν. Ὁ ἔρως τοῦ Beauclaire διὰ μία μαύρη τῆς αἰσχίστης διαγωγῆς καὶ τῆς κατωτάτης ὑποστάσεως εἶνε ἓνα ἀπὸ τὰ περίφημα παραδείγματα.

Εἰς τὰ ζῶα ἡ ὄσφρησις εἶνε ὁ μεγαλειότερος ἕως παραγών. Πολλὰ εἶδη εἰς τὴν ἐποχὴν τῶν ἐρώτων τῶν ἐκρηγνύουν ὕλας, ποῦ ἔχουν τόσο δυνατὴ μυρωδιὰ ὥστε γίνεται αἰσθητὴ καὶ εἰς μεγάλας ἀποστάσεις· αὐτὴ ὁδηγεῖ καὶ βοηθεῖ τὸ ἓνα θῦλον εἰς τὴν ἀνέυρεσιν τοῦ ἄλλου. Ὁ μόσχος, ἡ γνωστὴ εἰς ὅλους μυρωδιά, δὲν εἶνε παρὰ μία ἅπ' αὐτὰς τὰς ὕλας ποῦ κατασχευάζει τὸ ὁμώνυμο ζῶον. Ὁ σκύλος ἀπὸ τὴν ὄσφρησιν ἀναγνωρίζει τὸ θηλυκὸ ποῦ εὐρίσκεται εἰς ὄργασμόν.

Ἡ ὄρασις εἶνε ἴσως ἡ αἰσθησις τοῦ γεννᾶ τὰς περισσοτέρας ἐντυπώσεις καὶ τὰ βαυότερα αἰσθήματα. Εἶνε ἐκείνη τοῦ πλησιάζει περισσότερο ἀπ' ὅλας εἰς τοὺς ψυχικοὺς ἐρεθισμοὺς διότι αὕτη κατὰ μέγα μέρος ὀρίζει τὴν ἐκλογήν, χωρὶς τὴν ὁποία ὁ ἔρωσ θὰ ἦτον ἓνα ἀπλὸ γεννητικὸ ἔνστικτο. Εἶνε περιττὸ νὰ ἐπεκταθῶ περισσότερο, ἀφοῦ ἡ ἐπιρροή της εἶνε εἰς ὅλους καταφανής.

Τέλος ἡ ἀγὴ εἶνε τὸ δυνατότερο σωματικὸ κινητήριον καὶ ὡς παράδειγμα δὲν ἔχω παρὰ νὰ γέρω τὸ φίλημα. Ὅταν ὁ Ἀχιλλεὺς Παράσχος ἔγραφε τοὺς στίχους ἐκείνους, τοῦ θεωροῦνται σήμερα ἀπὸ τοὺς πλέον ἐξαφρενικοὺς, ὅταν ἔλεγε ὅτι

Τὸ φίλημα εἶνε τροφή πυρίνη τῆς καρδίας,
στιγμὴ κλαπεῖσα τῆς Ἑδῆμ, ἀρχὴ ἀθανασίας.

Ἐξέφραζε μὲ κάποια ὑπερβολὴ μίαν ἐπιστημονικὴν πραγματικότητα, ἀπαράλλακτα ὅπως ὅταν ὁ Chamfort περιώριζε τὸν ἔρωτα εἰς τὴν ἐπαφὴν δύο ἐπιδερμίδων. Πραγματικῶς ὁ ἔρωσ εἰς τὴν πολὺ στενὴν τοῦ σημασίας καὶ τὴν τελικὴν τοῦ φίλου, δὲν εἶνε παρὰ ἓνα φίλημα—τὸ ὠραιότερον, τὸ ἀνώτερον, τὸ τελειότερον φίλημα, εἰς τὸ ὁποῖο καταλήγει ὁλόκληρη σειρά ἄλλων φιλημάτων κατωτέρας ἀξίας καὶ διαβαθμισμένης ἐντάσεως.

Μὲ τοὺς ψυχικοὺς παράγοντας, ἐρχόμεθα εἰς τὴν τάξιν ἐκείνων τοῦ δίδουν τὰ καθ' αὐτὸ χαρακτηριστικὰ καὶ τὴν ἀληθινὴν μορφὴν εἰς τὸν ἔρωτα. Αὐτοὶ τὸν ξεχωρίζουν ἀπὸ τὸ ἀπλὸ γεννητικὸ ἔνστικτο, αὐτοὶ τὸν κάμουν ὑψηλότερον, εὐγενέστερον, πραγματικὸν ἔρωτα. Ὅλα τὰ αἰσθήματα, ὅλαι αἱ ἐντυπώσεις καὶ συγκινήσεις συνεισφέρουν εἰς τὸν σχηματισμὸν του. Ἡ εὐγνωμοσύνη, ἡ συμπάθεια, ἡ φιλία, ἡ εὐσπλαχνία, ὁ θαυμασμός, ἡ ἐκτίμησις, ἡ ἐντύπωσις, τοῦ ἀφίνει ἡ θεὰ ἐνὸς προσώπου ἢ μιᾶς ἀπλῆς κινήσεως, προσδιορίζουν τὴν ἐκλογήν, εἰς τὴν ὁποία σταματᾷ ὁ ἔρωτευμένος, ἡ δὲ φαντασία καὶ ἡ μνήμη καθιστοῦν τὴν ἐκλογὴν μόνιμον. Ἀγαποῦμε πάντα νὰ ἀναζητοῦμε εἰς τὸ ἀντικείμενον

μενο τοῦ ἔρωτός μας τὰς πρώτας μας ἐντυπώσεις, θέλομε νὰ τὸ φανταζώμεθα ὅπως τὸ εἶδαμε τὴν πρώτη φορὰ, ποῦ αἰσθανθήκαμε τὸν πρῶτον παλμό. Ζητοῦμε, ὡς ἐνθῦμο, ἓνα ἄνθος ἀπὸ τὸ χρι τοῦ, ὀλίγας τριχὰς ἀπὸ τὴν κεφαλὴ τοῦ, ἢ ἄλλα ἀντικείμενα ἄψυχα, εἰς τὰ ὁποῖα ἡ φαντασία μας δίδει ζωὴ. διότι τὰ θεωρεῖ ὡς ἐπέκτασι καὶ συνέχεια τοῦ προσώπου ποῦ ἀγαποῦμε. Κἂποτε μάλιστα συμβαίνει νὰ ἀντικαθιστοῦν καθ' ὁλοκληρίαν καὶ αὐτὸ τὸ πρόσωπο, τόσο ἡ ἔντασις τῆς ἀναμνήσεως εἶνε μεγάλη. Βλέπομε δὲ τότε ἀνθρώπους νὰ λατρεύουν τὰ πλεον ἄλλόκοτα ἀντικείμενα : ἓνα ὑπόδημα, ἓνα χεῖρόκτι, ὅτι δῆποτε ὑπόδημα ἢ χεῖρόκτι, ἀρκεῖ νὰ ἀνήκει εἰς τὸ ἄλλο φῦλο. Τὰ χρονικά τῆς ψυχοπαθολογίας ἀναγράφουν πολλὰ τέτοια παραδείγματα, ἓνα ἀπὸ ὁποῖα εἶνε καὶ ἡ περιπτώσις ἐκείνου ποῦ ἀγαποῦσε τοὺς σκούφους τῶν γραῖων, διότι ὁ πρῶτος ἐρωτικὸς τοῦ ὀργασμὸς ἐπῆλθε κατὰ τύχην ἐπὶ παρουσίαν ἐνὸς παρομοίου σκούφου. Ἡ ἀντιζηλία, ἡ φιλοτιμία, τὸ πείσμα καὶ αὐτὸ τὸ μῖσος ἀκόμα, ἡμποροῦν νὰ ὀδηγήσων εἰς τὸν ἔρωτα. Ἡμποροῦμε νὰ εἰποῦμε ὅτι πολλὰ ἄτομα μισοῦν μέχρις ἔρωτος.

Τοὺς ψυχικοὺς παράγοντας δυναμοῦν καὶ ἰδανικεύουν περισσότερο οἱ κοινωνικοί. Αὐτοὶ ὁμῶς διαφέρουν ἀνάλογα μὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνίας καὶ τὰς περιστάσεις, ποῦ ἀπαντᾷ εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῆς. Εἰς τοὺς ἀγρίους λαοὺς, ὅπου κάθε ἔθιμο ἔχει καὶ τὴν θρησκευτικὴν τοῦ καθιέρωσι, ὅπου ἡ ψυχικὴ κατάστασις εὐρίσκεται ἀκόμα εἰς τὰ σπάργανά της, οἱ κοινωνικοὶ παράγοντες εἶνε ὀλίγιστοι, ἀλλὰ δυνατοί. Ὁ ἔρως ἀποτελεῖται σχεδὸν καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ τὸ γεννητικὸ ἔνστικτο, εἰς τὸ ὁποῖο μόλις καὶ δειλὰ δειλὰ τολμοῦν νὰ εἰσχωρήσων μερικαὶ ἰδέαι ἀποκρυσταλλωμέναι εἰς ἔθιμα. Αὐτοῦ ἐκλογὴ σχεδὸν δὲν ὑπάρχει· ὁ ἄγριος ἐπιζητεῖ κυρίως τὸ θηλυκόν· προτιμᾷ βέβαια τὴν νεὰ ἀπὸ τὴν γράϊαν, ἴσως μάλιστα καὶ τὴν ἰσχνὴν ἢ πολὺσαρκην, ἀλλ' ἡ προτίμησις αὐτὴ περιορίζεται εἰς χονδροειδῆ χαρακτηριστικά καὶ ἡ ἐκλογὴ δὲν

σταματᾷ εἰς ἓνα μοναδικὸ πρόσωπο, παρὰ ὅταν τὸ ἐπιβάλλουν τὰ ἔθιμα ἢ ἡ θρησκεία. Ἡ προτίμησις του εἶνε μᾶλλον ἀρνητική· γνωρίζει τί δὲν πρέπει νὰ ἀγαπᾷ καὶ δὲν τὸ ἀγαπᾷ.

Ὅσον ὁμως μία κοινωνία ἀναπτύσσεται, ὅσον ἓνας λαὸς ἐκπολιτίζεται, ὅσον αἱ ιδέαι του καὶ τὰ αἰσθήματά του πληθύνονται, τόσο νέοι παράγοντες προσθέτονται καὶ νέοι ἐρεθισμοὶ προκύπτουν. Ἡ θρησκεία, οἱ ἐπικρατοῦσαι ιδέαι, ἡ φιλοσοφία, αἱ ὥραϊαι τέχναι, ἡ ἐπιστήμη, ἡ φιλοσοφία, ἡ ἠθική, τὰ ἦθη, αἱ συνήθειαι, ὁ συρμός καὶ ἅπειρα ἄλλα εἰσέρχονται ἓνα ἓνα εἰς τὸν χορὸν καὶ προκαλοῦν νοοτροπίας, ποὺ προσθέτουν εἰς τὸν ἔρωτα νέα στοιχεῖα καὶ τοῦ δίδουν νέα μορφὴ καὶ διάπλασι. Εἰς τοὺς ἀρχαίους λαοὺς ἡ ἀντίληψις τοῦ ἔρωτος ἦτο ὀλοκληρωτικὰ θρησκευτικὴ ἢ δὲ κωδικοποιήσις του ἐπέβαλε ἀναλόγους ἀντιλήψεις καὶ συνηθείας. Καὶ εἰς ἡμᾶς ἀκόμα ἡ θρησκεία δὲν ἔμεινε ἀδιάφορη· ἔθεσε καὶ εἰς τὸν ἔρωτα τὴν σφραγίδα τῆς· τοῦ ἔδωκε ὀλίγον ἢ πολὺ, τὸ σῆμα, μὲ τὸ ὁποῖο πρέπει νὰ παρουσιάζεται. Ἐξήτεισε νὰ τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ κάθε ὑλικὸν δεσμόν, νὰ τὸν ἀνεβάσῃ ὀρθρὴν ὑψηλότερα, νὰ τὸν ἐξαγιάσῃ. Δὲν ἐπέτυχε βέβαια, διότι δὲν εἶνε δυνατὸ νὰ ἐξβιασθῇ ἡ φύσις, κατώρθωσε ὁμως νὰ τοῦ ἐμπνεύσῃ τὸν πεσιτισμόν, νὰ τοῦ ἐμφυσήσῃ τὴν ιδέα τοῦ πόνου καὶ τῆς θυσίας, νὰ τὸν παραστήσῃ σὰν ἓνα ἀναγκαῖον βασανιστήριον, σὰν κἄτι κακὸν ποὺ πρέπει νὰ κρύπτεται, κατώρθωσε ἀπὸ ὑγειῆς ποῦ ἦτο, νὰ τὸν κάμῃ παθολογικόν. Τί ἄλλο βλέπει κανεὶς, εἰς τὰ ἀπομνημονεῖματά τῆς Ἀγίας Θηρεσίας, παρὰ ἐξάψεις καὶ παραληρηήματα ἑνὸς ἀρρωστημένου ἔρωτος διὰ τὸν Ἰησοῦ Χριστό; Ποῖος δὲν διακρίνει, εἰς τοὺς νεωτέρους φιλοσόφους, τὴν ἀποκρυστάλλωσιν τῶν βάσεων ποῦ ἔθεσε ὁ Χριστιανισμός; Καὶ τοῦ Πλάτωνος ὁ ἔρως ἦτον ὥραϊος καὶ ὑψηλός, ἀλλ' ἦτον ἔρως ὑγειῆς, εὐθυμος, ποῦ ἀπεβλεπε εἰς τὴν τελειωτικὴν εὐτυχίαν, εἰς τὴν ἱκανοποίησιν τῶν σωματικῶν ἀπολαύσεων ἐξ ἴσου μὲ τῶν ἰδανικῶν τῆς ψυχῆς. Πόσον ὁ ἔρως τοῦ Schopenhauer

φαίνεται ισχνός και ἄρρωστος ἔμπρὸς εἰς τὰς ἀντιλήψεις τοῦ Πλάτωνος. Καὶ ὅμως ὁ πρῶτος θριαμβεύει· ἐπέβαλε τὰς ιδέας του εἰς τοὺς ποιητάς, καὶ τοὺς λοιποὺς καλλιτέχνας, εἰς ὁλόκληρο τὸ κοινόν, διότι ὅλοι ἦσαν προπαρασκευασμένοι ἀπὸ τὴν ὑψηλευτική νοοτροπία.

Τί ἐπιρροή δὲν ἔχει ἐπίσης καὶ ὁ συρμός ! Ἄν ἀντιπροσωπεύη πάντα μερικὰς ιδέας τῆς ἐποχῆς, πόσας ἄλλας νέας δὲν ἐπιβάλλει καὶ πόσας παλαιὰς προλήψεις δὲν ξεριζώνει ! Διὰ τὰ μὴν ἔβγωμε ἀπὸ τὴν τωρινὴ ἐποχή, ποῖος ἤμπορεῖ νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι ἡ σημερινὴ γυναικεῖα ἐνδυμασία δὲν εἶνε πιστὴ ἔκφρασι τοῦ φεμινισμού ; Ἀποσκορακίζει σιγὰ σιγὰ τὴν σεμνότητα, ποῦ ἔθεωρεῖτο δίκαια ἢ ἄδικα, ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα γυναικεῖα στολίδια· ἡ γυμνότης της φέρει τὰ δυνατώτερα κυττάρματα εἰς τὴν αἰδῶ καὶ δίδει ἓνα θάρρος, εἰς τὸ ὁποῖο εὐκόλῃ συνειθίζει καὶ ἀρέσκειται ἡ γυναῖκα. Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος ὁ ἄνδρας ἀντικρύζοντας ἐλεύθερα, ὅτι πρὶν μὲ τόση ἐλπίσιν τοῦ ἐκρύπτετο, συνειθίζει ν' ἀποβλέπῃ περισσότερο καὶ ἀποκλειστικώτερα εἰς τὴν φυσιολογικὴ λειτουργία· ἀναντιστοιχεῖ ὁ σημερινὸς συρμός τείνει νὰ γυμνώσῃ τὸν ἔρωτα ἀπὸ τὰ ἰδανικά του καὶ νὰ τὸν πλησιάσῃ περισσότερο εἰς τὸ γεννητικὸ ἔνστικτο.

Ἐνας ἀκόμα ἀπὸ τοὺς μεγάλους κοινωνικοὺς παράγοντας εἶνε καὶ ἡ κατὰ καιροὺς ἀντίληψις τῆς ὠραιότητος. Κόθε φυλὴ κάθε λαός, καὶ ἐν μέρει κάθε ἄτομο ἔχουν καὶ ἰδιαιτέρα ιδέα τῆς καλοῦς. Ἡ Ἀφροδίτη τῶν Ὀττεντότων δὲν ἔχει καμμιά ὁμοιότητα μὲ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὸ πρότυπο τοῦ κάλλους τῶν Ρώσων δὲν εἶνε τὸ ἴδιο μὲ τῶν Γάλλων ἢ τῶν Ἰαπώνων. Ἀλλὰ καὶ κάθε ἐποχὴ ἔχει τὸ ἰδανικόν της, τὸ ὁποῖο ἀλλάζει ἀνάλογα μὲ τὰς ἀντιλήψεις, ποῦ ἐπικρατοῦν καὶ τὰ νέα ἔθιμα ποῦ ἐπέρχονται. Ἡ ρομαντικὴ ποίησις ἐπέβαλε, δι' ἓνα ἀρκετὸ διάστημα, μίαν ὠραιότητα ἀσθενικὴ καὶ σχεδὸν ἐτοιμοθάνατη· εὐμορφὴ ἔθεωρεῖτο ἐκείνη μόνο, ποῦ ἦτο ἰσχνή, χλωμὴ καὶ κοκκαλιάρα, ἐκείνη ποῦ

εφαίνετο αποκαμωμένη από την ζωή, πού αμέριμνη και ήσυχη έπλησίαζε, με βήματα αδιάφορα, τὸ χεῖλος τοῦ τάφου. Τώρα με τὴν επικράτησι τῶν φεμινιστικῶν ιδεῶν, ἡ ἀντίληψις τῆς ὠραιότητος ἥλλαξε. Ἡ καλλονὴ σήμερα συνίσταται περισσότερο εἰς τὴν ἔκφρασι παρὰ εἰς τὰς γραμμάς. Ἡ ζωνρὰ καὶ κάπως αὐθάδης φυσιογνωμία, τὸ ἀνοικτὸ καὶ ἑλικρινὲς χαμόγελο, ἡ προκλητικὴ καὶ εὐγλωττὴ λάμψις τῶν ματιῶν, ἡ ἀνδρικῶς ἀφελὴς ἀλλὰ πάντα χαριτωμένη στίσις, ἀρέσκουν πολὺ περισσότερο, ἀπὸ τὴν ἀδέκαστο κανονικότητα τῶν γραμμῶν. Μία γυναῖκα, με ὅλα τὰ κλασικὰ χαρακτηριστικὰ τῆς ὠραιότητος, θαυμάζεται σήμερα ἀλλὰ δὲν ἀγαλᾶται· οἱ περισσότεροι τὴν εὐρίσκουν ὠραία ἀλλὰ κρύα, καὶ ἡ φράσις αὐτῇ, εἶνε πιστὴ εἰκόνα τῆς συγκρούσεως τῶν αἰσθημάτων με τὰς ιδέας μας. Θαυμάζομε διότι ἡ ἀνατροφὴ, πού ἐλάβαμε, μᾶς ἔμαθε νὰ θεωροῦμε ἰδεώδη, αὐτὴ τὴν καλλονή, δὲν ἀγαποῦμε ὁμως διότι τὰ αἰσθημάτων μας δὲν εἶνε πλέον τὰ αὐτὰ. Ἡ Ἀσπασία πού ἐξετρέλανε ἀνθρώπους σὰν τὸν Περικλῆ καὶ τὸν Σωκράτη, δὲν θὰ εἶχε ἴσως σήμερα μεγάλη πέρος· καὶ ἀμφιβάλω ἂν ἡ ὠραία Ἐλένη θὰ ἠμποροῦσε νὰ γίνῃ ἀφορμὴ καὶ τῆς πλέον ἀνωδύνου μονομαχίας.

Ὁ ἔρως δὲν εἶνε λοιπὸν παρὰ τὸ γεννητικὸ ἔνστικτο, στολισμένο καὶ κρυμμένο κάτω ἀπὸ διάφορα ἄλλα πρόσθετα αἰσθήματα. Ὅσον αὐτὰ εἶνε εὐγενῆ καὶ ὠραῖα τόσον ὑψηλὸς γίνεται καὶ ἐκεῖνος· ὅταν εἶνε ποταπὰ καὶ ἐλεεινὰ αὐτὸς πίπτει καὶ ἀσχημίζει. Ὅπως ἡ ἵξις ρίχνει τὰ ρίζας τῆς εἰς τὴν γῆν, ἀλλ' ἔχει ἀνάγκη νὰ προσκολληθῇ εἰς ἄλλα φυτὰ καὶ δένδρα, ἀπὸ τὰ ὁποῖα μυζᾷ τὰς ὕλας, πού χρειάζεται διὰ νὰ συμπληρώσῃ τὴν θρέψιν τῆς, εἶσι καὶ ὁ ἔρως εἶνε ἓνα βλάστημα κατὰ τὸ ἥμισυ παράσιτο, πού ἔχει τὰ θεμέλιά του εἰς μία ὀργανικὴ λειτουργία, εἰς τὴν ὁποία χρεωστεῖ τὴν ὕπαρξιν, ἀλλ' εἶνε ὑποχρεωμένος, ὅσο ἀναπτύσσεται, νὰ ψάχνῃ νὰ εὐρίσκῃ καὶ νὰ προσκολλᾶται εἰς ἄλλα αἰσθήματα καὶ ιδέας ἀπὸ τὰ ὁποῖα ἀντλεῖ τὴν δύναμιν καὶ ὠραιότητά του.

Εἰς τὸν ἔρωτα λοιπὸν ἔχομε ἀπὸ τὸ ἓνα μέρος, τὴν φυσιο-
λογικὴ λειτουργίαν καὶ τὴν ἰδέαν της, ἀπὸ τὸ ἄλλο, ὅλους τοὺς
λοιποὺς παραγοντας. Οἱ τελευταῖοι αὐτοί, ἐρεθιζόμενοι ἐξυπνοῦν
τὴν ἰδέαν, ἢ ὁποία θέτει εἰς κίνησιν τὴν λειτουργίαν. Οἱ ἐρεθι-
σμοὶ διὰ τὰ φθάσουν ἀπὸ τοὺς παραγοντας εἰς τὴν ἰδέαν καὶ
ἀπ' αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν, πέρνοιν λεωφόρους, δρόμους,
δρομίσκους, καὶ μονοπάτια, ποῦ ἢ φύσις ἢ καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι
σιγὰ σιγὰ ἀνοίξαμε δι' αὐτὸ τὸ σκοπὸ. Ὅσο τὰ μέσα τῆς
συγκοινωνίας εἶνε περισσότερα, τόσο εὐκόλα οἱ ἐρεθισμοὶ φθά-
νουν εἰς τὸν προορισμὸ των, καὶ πάλι, ὅσο ἡ λειτουργία εἶνε
εὐερέθιστη τόσο εὐκολώτερα τίθεται εἰς κίνησιν.

Ἄλλοτε οἱ ἐρεθισμοὶ ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴν λειτουργίαν ἢ ἀπὸ
τὴν ἰδέαν της, καὶ διεγείρουν τοὺς παραγοντας· ἔτσι ὑπάρχει μία
συνεχῆς, οὕτως εἰπεῖν, ἀλληλογραφία ἀναμεταξύ των, τὴν ὁποία
δὲν χαλαρῶνει παρὰ ἢ κόουρασις. Ἡ τακτικὴ καὶ ἀδιάκοπη
ἀνταλλαγὴ τῶν ἐπιστολῶν καὶ εἰδήσεων ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴν
εὐαισθησίαν τῆς λειτουργίας καὶ τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας.
Ὅταν ἡ λειτουργία εἶνε ὀκλή χρειαζομένη περισσότερα κεντή-
ματα, περισσότεροι ἐρεθισμοὶ διὰ τὰ ἐξυπνήσουν· ὅταν τὰ μέσα
τῆς συγκοινωνίας εἶνε ὀλίγα, ἢ οἱ δρόμοι χαλασμένοι, οἱ ἐρεθι-
σμοὶ κάμνουν γῆρο, πέρνουν ἄλλους δρόμους μακροτέρους καὶ
ἐπομένως, ἢ κουράζονται καὶ φθάνουν ἐξαντλημένοι, ἢ ξεθυ-
μαίνουν καὶ σταματοῦν εἰς τὴν μέση χωρὶς νὰ ἐκτελέσουν τὴν
ἐντολή των. Διὰ τὰ ἔλθῃ λοιπὸν ἓνας ἄνδρας εἰς φιλικὰς σχέ-
σεις μὲ μία γυναῖκα, χωρὶς νὰ παραχωθῇ ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος,
οὔτε εἰς τὸν ἓνα οὔτε εἰς τὴν ἄλλην, πρέπει, ἢ καὶ ἡ ἰδέα νὰ εἶνε
βαρυνκίνητη, ἢ αἱ συγκοινωνίαι δύσκολαι. Εἰς τὴν γυναῖκα εἶνε
κάπως εὐκόλο, διότι ἀπαντῶνται ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστο καὶ τὰ δύο
εἰς διαφόρους βαθμοὺς· εἰς τὸν ἄνδρα ὁμως δὲν συμβαίνει τὸ
ἴδιον διότι, εἴτε ἐκ φύσεως, εἴτε ἐξ αἰτίας τῆς ἀνατροφῆς του, ἡ
φυσικὴ λειτουργία του εἶνε πλέον εὐκολοκίνητη καὶ οἱ ἐρεθι-

σμοί του έντονώτεροι. Μόλα ταῦτα, υπάρχουν πολλὰι περιστάσεις, ποῦ εἰς τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο φῦλο, μὲ τέτοια φιλία καταντᾷ δυνατὴ.

Δὲν εἶνε σπάνιο νὰ βλέπωμε πρόσωπα προχωρημένης ἡλικίας, ποῦ νὰ συνδέωνται μὲ καθαρὰ φιλία. Ἐδῶ ἡ λειτουργία ἔχει παύσει καὶ ἡ ἰδέα ἔχει πάθει ἀπὸ τελειωτικὴ ἀτροφία. Καὶ εἰς τὰ γεροντικὰ ἀκόμα ἀνδρόγυνα, τὸν ἔρωτα διαδέχεται ἡ φιλία, ὅταν δὲν εἶνε ἡ ἀπέχθεια ἢ τὸ μῖσος· ὁ ἔρως ποῦ, τυχόν, ἔτρεφαν ὁ ἓνας πρὸς τὸν ἄλλο, σιγὰ σιγὰ ἤλθε εἰς ἀποσύνθεσιν καὶ, ὅταν ἔφθασε ἡ σωματικὴ κατὰπτωσης, ἤρεε τὰ διάφορα αἰσθήματα, ποῦ τὸν ἀπετέλουν, σχεδὸν ἐλεύθερα καὶ ἀνεξήγητα, ἔτοιμα νὰ ἀναλάβουν τὴν ὑπαρξίν των, τὸ καθένα διὰ λογαριασμό του. Αἱ σχέσεις τῶν μικρῶν παιδιῶν εἶνε ἀθῶαι, διότι οὔτε ἡ λειτουργία ἀκόμα ἤρχισε, οὔτε αἱ συγκοινωνίαι ἀπεκατεστάθησαν. Εἰς τὴν περίπτωσιν τῆς μητέρας καὶ τοῦ υἱοῦ, τοῦ ἀδελφοῦ καὶ τῆς ἀδελφῆς, ἡ λειτουργία δὲν εἶνε βλαμμένη, ἀλλ' ἐφράχθησαν οἱ δρόμοι. Ἐστήθη ἓνα τεῖχος ὑψηλόν, ποῦ ἐμποδίζει καθε συγκοινωνία τὸ τεῖχος τῶν θρησκευτικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀπαιτήσεων, τῶν ἀκατανικήτων συνηθειῶν καὶ τῶν ἐπιτακτικῶν αἰσθημάτων. Εἰς τὰς σχέσεις αὐτοῦ τοῦ εἶδους, ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος οὔτε κἂν ἀναφαίνεται, διότι κανένας ἐρεθισμὸς δὲν φθάνει ἕως εἰς αὐτήν.

Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων, ἀπὸ ἰδιοσυγκρασίας, τὸ νευρικὸ σύστημα ἐρεθίζεται δύσκολα, ἀπαιτεῖ μεγάλη δόσι ἐνεργείας διὰ νὰ τεθῇ εἰς κίνησιν. Εἶνε οἱ κρύοι, οἱ ψυχροαίματοι, ἐκεῖνοι ποῦ δὲν συγκινοῦνται εὐκολα, ποῦ περνοῦν ἀνάμεσα ἀπὸ τὴν ζωὴν ὡς θεαταὶ μᾶλλον παρὰ ὡς δράσται. Δὲν εἶνε καθ' αὐτὸ ἀναίσθητοι· αἰσθάνονται σπάνια, ἀλλὰ βαθειά, χωρὶς ἐξάψεις ἢ ἐξωτερικὰς ἐκδηλώσεις, χωρὶς ἐπιπολαίους συγκινήσεις, τὰ αἰσθηματὰ των ὁμως, ὅταν ἐξεγερθῶν, ἔχουν μεγάλη ὀρμητικότητα, λαμβάνουν τέτοιας διαστάσεις, ὥστε πνίγουν ὅλα τὰ ἄλλα

καὶ καταντοῦν ἀνεξάρτητα· κυριεύουν ὁλοκληρωτικὰ τὸν ὄργανισμό καὶ ζοῦν μόνα χωρὶς νὰ ὑποφέρουν τὴν παρουσία κανενὸς ἄλλου. Ἡ ὁ ἔρως, ἡ τὸ μῖσος, ἡ ἡ φιλία· ποτὲ ὁμως τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο μαζύ. Εἰς ἄλλους πάλι ἡ ὀργανικὴ λειτουργία ξεκινᾷ δύσκολα, ἀλλ' ἡ ἰδέα τοῦ ἔρωτος ἔχει μεγάλην ἔντασι· τὸ ἐλάχιστο αἰσθημα, ἡ παραμικρὰ συγκίνησις τὴν ἐξυπνᾷ· ἀλλ' αὐτὴ δὲν εἶνε ἱκανὴ νὰ ἐρεθίσῃ τὴν λειτουργίαν, παρὰ εἰς ἐκτάκτους περιστάσεις. Εἰς τέτοια ἄτομα ὁ ἔρως λαμβάνει μορφή μᾶλλον πνευματικὴ, μένει ὑψηλὸς καὶ εὐγενής· ὅταν φθάσῃ εἰς ἓνα σημεῖον, καταντᾷ παθολογικός· ὁ Emile Laurent ἀναφέρει ἓνα νέον, ποῦ ἦτον ἐρωτευμένος μὲ ἓνα ἄστρο. Αὐτοὶ εἶνε οἱ ἰδεαλισταί, ἡ οἱ αἰώνιοι ἐρωτόληπτοι, ποῦ δὲν ἡμποροῦν νὰ ἀντικρύσουν γυναῖκα χωρὶς νὰ τὴν ἐρωτευθοῦν· ὁ ἔρως των ἐγκλείει πλείστα ὅσα στοιχεῖα τῆς φιλίας, ἀλλὰ δὲν ἡμπορεῖ ποτὲ νὰ μετατραπῇ εἰς καθαρὰ φιλία.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Εἰς ἓνα μικρὸ χωριὸ τῆς Γερμανίας, αὐτοκτονοῦσε, τὸ 1904, ἓνας νέος 23 ἐτῶν, ποῦ ἦτο προωρισμένος νὰ ἀποκτήσῃ φήμη, τὴν ὁλοῖα ποτὲ δὲν θὰ ἐτολμοῦσε, ζῶντας, νὰ ὀνειρευθῇ. Ὁ Ὀθων Weininger, αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομά του, ἄφινε, μετὰ θάνατον, ἓνα ἔργον, ποῦ ἐπέσυρε τὴν γενικὴν προσοχὴν καὶ εἰς ὀλίγον καιρὸ εἶχε πλείστας ἐκδόσεις. Ἐπιτιλοφορεῖτο «τὸ φύλον καὶ ὁ χαρακτήρ» ἦτο δὲ ἓνα τρομερὸν κατηγορητήριον ἐναντίον τῆς γυναικός· Ἀνάμεσα εἰς τὰς πολλὰς ἀλλοκότους καὶ ἐξωφρενικάς ἰδέας του, ποῦ ἔχουν τὴν πηγὴν των εἰς τὸν Schopenhauer καὶ τὸν Τολστόη, εὐρίσκονται καὶ μερικαὶ ἄλλαι ποῦ εἶνε ὀρθαὶ ἢ πρωτότυποι. Μία ἀπὸ τὰς τελευταίας εἶνε καὶ ἡ ἐξῆς. Ὅταν ὀμιλοῦμε περὶ γυναικός, τὴν φανταζόμεθα σὰν κάτι ἰδιαιτέρον καὶ χωριστὸ ἀπὸ τὸν ἄνδρα· μὲ ἄλλους λόγους λαμβάνομε πάντα ὑπ'

ὄψι τὴν ἀπόλυτο γυναῖκα καὶ τὸν ἀπόλυτο ἄνδρα· αὐτοὶ ὁμως δὲν ὑπάρχουν εἰς τὴν φύσιν· τὰ φύλα δὲν εἶνε τόσο διηρημένα καὶ χωριστά, ὅσον νομίζομε, καὶ ἀκόμα ὀλιγώτερο ἀντίθετα τὸ ἓνα πρὸς τὸ ἄλλο. Εἰς κάθε ἄτομο συγχωνεύονται, ἀνακατεύονται, συνυπάρχουν εἰς διαφόρους ἀναλογίας. Ἐνας ἄνδρας δὲν εἶνε ποτὲ καθ' ὁλοκληρίαν καὶ ἀποκλειστικὰ ἄνδρας· ἔχει πάντα μέσα του καὶ μία δόσι γυναικός, μικρὰ ἢ μεγάλη· τὸ ἴδιο καὶ ἡ γυναῖκα. Διὰ τοῦτο βλέπομε ἄνδρας, ποῦ ἔχουν τὰ φυσικά, τὴν νοοτροπία, τὰ αἰσθήματα ἢ τὰς ὁμέξεις τῆς γυναικός, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, γυναῖκας, ποῦ πλησιάζουν περισσότερο εἰς τὸν ἄνδρα, παρὰ εἰς τὸ φύλο, ποῦ ἀνήκουν.

Ἀναλόγους παρατηρήσεις μεταξὺ τῶν ζώων καὶ προπάντων τῶν ἐντόμων, ἡ ἐπιστήμη εἶχε καταχωρήσει πρὸ πολλοῦ εἰς τὰ ἀρχεῖα τῆς. Τὴν θεωρίαν ὁμως ἐπεξέτεινε καὶ οἰκοδόμησε ὁ Weininger. Ἐπειτα δὲ ἀπ' αὐτὸν ἡ πειραματικὴ ἐπιστήμη ἐπιστοποίησε ἐν μέρει τὸ γεγονός· καὶ ἡ ψυχολογία τὸ ἐπεκύρωσε. Ἡ θεωρία αὕτη θέτει εἰς νέας βάσεις ὁλόκληρον τὸ γυναικεῖο ζήτημα, τὸ ὁποῖον πρέπει νὰ ἀναθεωρηθῇ καὶ εἰς τὰς μικροτέρας ἀκόμα λεπτομερείας του.

Κατὰ τὴν θεωρίαν λοιπὸν αὕτη, ἓνας ἄνδρας, ὡς ὑποθέσωμε, κατὰ τὰ τρία τέταρτα γυναῖκα, θὰ ἔχει μία φυσικὴ κλίση πρὸς ἐκείνη τὴν γυναῖκα, ποῦ θὰ εἶνε περισσότερο γυναῖκα. Ἡ δὲ κλίσις αὕτη δὲν θὰ περικλείει τίποτε τὸ ἐρωτικόν· θὰ εἶνε ἀπλὴ συμπάθεια ἢ φιλία καθαρὰ, χωρὶς καμμία ὑστεροβουλία. Κατὰ βάθος θὰ εἶνε φιλία γυναικὸς πρὸς γυναῖκα. Τέτοια παραδείγματα ὑπάρχουν ἀρκετά.

Ἄν τῶρα ἀφήσωμε κατὰ μέρος τὰ ἄτομα καὶ ἔλθωμε εἰς τὰς ομάδας, ἂν ἐξετάσωμε τὸ ζήτημα, ὅπως παρουσιάζεται εἰς

διαφόρους φυλάς ἢ λαούς, θὰ ἀπαντήσωμε τὸ ἴδιο πρᾶγμα· θὰ εὕρωμε φυλάς, ποῦ εἶνε φυσικά ζεσταί, καὶ ἄλλας, ποῦ εἶνε φυσικά κρύαι.

Δὲν ἤξεύρω ἂν ἡμπορεῖ νὰ θεωρηθῇ ὡς διακριτικὸ σημεῖο τῆς φυλῆς, ἢ ὡς συνέπεια τοῦ κλίματος· τὸ βέβαιο ὁμως εἶνε, ὅτι εἰς τοὺς περισσοτέρους βορείους λαούς ἀπαντᾷ κανεὶς μία βραδεῖα ἀντίδρασι εἰς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἐρεθισμούς, μία ἀνικανότητα τοῦ νευρικοῦ συστήματος εἰς τὸ νὰ ἀποκρίνεται εὐκόλα καὶ ἀμέσως. Ἀπ' αὐτὸ. ἴσως προέρχεται καὶ κάποια ψυχρότης εἰς τὸν ἔρωτα. Ἄν λάβωμε ὡς παράδειγμα τὸν Σκανδιναυό, τὸν Ὀλλανδό, τὸν Ἀγγλο καὶ ἐν μέρει τὸν Γερμανό, θὰ ἰδοῦμε ὅτι, μολονότι ἔχουν τὴν ἰδίαν ἐπάνω κάτω ἀνατροφή καὶ περνοῦν τὴν ἰδίαν ζωὴν μὲ τὸν Γάλλο ἢ τὸν Ἰταλό, διαφωνοῦν ἀπ' ἄκρο εἰς ἄκρο εἰς τὸ ζήτημα τοῦ ἔρωτος. Εἰς τοὺς πρώτους ὄχι μόνον ἡ φυσιολογικὴ λειτουργία εἶνε ἀργότερη, ἀλλὰ καὶ οἱ δρόμοι ποῦ πέρνουν οἱ ἐρεθισμοὶ εἶνε διαφορετικοί. Τὸ στενὸ καὶ δύσκολο μονοπάτι ποῦ ὑπάρχει εἰς τὸν Ἀγγλο γίνεται εὐρεία λεωφόρος εἰς τὸν Ἰσπανό ἢ τὸν Ἕλληνα. Εἰς τοὺς βορείους λαούς ὁ ἐρεθισμὸς κάμει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστο μεγάλο γῦρο καὶ σταθμεύει εἰς κέντρα ποῦ δὲν ὑπάρχουν εἰς τοὺς μεσημβρινούς. Διὰ τοῦτο ἢ συχνὰ ὁ ἔρως γίνεται ἀνεξάρτητος ἀπὸ τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν, ἢ ὁ δυνατότερος ἐρεθισμὸς δὲν εἶνε κάποτε ἱκανὸς νὰ ἐξυπνίσῃ τὸν ἔρωτα.

Εἰς τὰ χωρία τῆς Φινλανδίας ὑπάρχει ἓνα περίεργον ἔθιμον. Εἰς κάθε σπῆτι εὐρίσκεται μία ἰδιαιτέρα αἶθουσα, ποῦ χρησιμεύει ὡς λουτρό. Ἀποῦ τὴν θερμάνουν ὑπερβολικά, οἱ χωρικοὶ εἰσέρχονται μέσα εἰς αὐτήν. ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἀνακατωμένοι, γυμνόνονται καὶ ὅταν ἰδρώσουν καλά, ἀρχίζουν νὰ κτυποῦνται μὲ ράβδους ἀπὸ κλώνους ἱτιάς. Ἐπειτα, διὰ νὰ φέρουν τὴν ἀντίδρασι, τρέχουν ἐπάνω εἰς τὰ χιόνια τῆς πλατείας τοῦ χωριοῦ, γυμνοὶ ὅπως ἦσαν, χωρὶς νὰ αἰσθάνωνται τὴν ἐλαχίστην ἐντροπὴν, χωρὶς νὰ

προξενούν καμμία ἀγανάκτησι καί, τὸ περιεργότερον, χωρὶς νὰ συμβαίνει οὔτε τὸ ἐλάχιστο ἐπεισόδιο. Εἰς τὴν Νορβηγίαν ὑπάρχει ἓνα εἶδος Πανεπιστημίων διὰ τοὺς χωρικοὺς, ὅπου, νέοι καὶ νέαι ἀπὸ δέκα ὀκτὼ ἕως εἴκοσι ἐτῶν, διδάσκονται τὰ στοιχεῖα τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν, τῆς φιλολογίας καὶ τῆς Νορβηγικῆς ἱστορίας. Τὰ μαθήματα διαρκοῦν ἑξ μηνῶν καὶ ἐπειδὴ ὁ πληθυσμὸς εἶνε ἀραιὸς καὶ αἱ συγκοινωνίαι δύσκολαι, τὰ πανεπιστήμια αὐτὰ εἶνε καὶ οἰκοτροφεῖα. Οἱ φοιτηταὶ καὶ αἱ φοιτήτριαι διατῶνται ἐκεῖ ἀπὸ κοινοῦ καὶ ζοῦν δίπλα δίπλα χωρὶς ποτὲ νὰ σημειωθῇ τὸ παραμικρὸ σκάνδαλον. Εἰς τὴν Ὁλλανδίαν, τὴν Ἀγγλίαν καὶ πρὸ πάντων τὴν βόρειον Ἀμερικὴν τὰ μικτὰ σχολεῖα, ὅπου συχνάζουν ἄγόρια καὶ κορίτσια, ἕως τὴν ἐφηβικὴν ἡλικίαν, εἶνε συνηθέστατα.

Εἰς τὰ μεγάλα λύκεια τῆς Oxford καὶ Cambridge τὰ ἦθρ, αἱ συνομιλίαι καὶ ἕως εἰς ἓνα βαθμὸν αἱ σχέσεις τῶν μαθητῶν εἶνε ἄθῳαι· εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὰς διασκεδάσεις τῶν Ἀγγλῶν καὶ Γερμανῶν φοιτητῶν, ἡ γυναῖκα κάπου κάπου μόνον ἀναφαίνεται καὶ τὸ ποτὸ ἔχει πολὺ μεγαλειότητα πρᾶξις. Οἱ νέοι ἐπιδίδονται εἰς τὰ διάφορα γυμνάσια, τὸ tennis, τὸ football, τὰς λεμβοδρομίας ἢ τὴν μονομαχίαν καὶ μόνον ἀργὰ στρέφουν τὸν νοῦ τῶν εἰς τὴν γυναῖκα. Τότε ἀκόμα ὁ κατοικὸς τῶν βορείων χωρῶν δὲν ἀποβλέπει εἰς τὴν φυσικὴν καλλονήν, ἀλλ' εἰς τὰ ἠθικὰ προτερήματα· ζητεῖ ἀπὸ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἔρωτός του αἰσθήματα τρυφερότητος καὶ συμπαθείας, προσόντα πνευματικὰ καὶ ὄχι σωματικὰ θέληγτρα ἢ λάγνους προκλήσεις. Ἡ καλλονὴ βέβαια δὲν τὸν ἀφίνει ἀδιάφορον· τὴν θαυμάζει καὶ τὴν αἰσθάνεται βαθύτερα, ἢν ὄχι περισσότερον. ἀπὸ τὸν μεσημβρινόν, ἀλλὰ δὲν τὴν θεωρεῖ παρὰγοντα ἀπαραίτητον τῆς εὐτυχίας του καὶ δὲν ἔξαρτᾷ ἀπ' αὐτῇ τὰς κλίσεις καὶ συμπαθείας του. Τὰ ἰδανικά του στρέφονται ἄλλοι, ὁ ἔρως του εἶνε πλέον πνευματικὸς, ἄσυγκριτος ὀλιγώτερον δεμένος μὲ τὴν φυσιολογικὴν λειτουργίαν.

Καὶ τοῦτο εἶνε συνέπεια τῆς ψυχρότητός του. Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τοῦ εἶνε δυνατό νά συνεργάζεται μέ τήν γυναῖκα διατηρῶν-
τας τὸ ἴδιο χροῖο αἷμα καὶ τήν ἴδια ἀδιαφορία ὅπως μέ ἓνα
ἄνδρα, νά συζητῇ, ὀλοκλήρους ὥρας, ἓνα ζήτημα ἐπιστημονικό,
φιλοσοφικό ἢ κοινωνικό, χωρίς νά τοῦ ἐπέλθῃ ἡ παραμικρά κακὴ
ιδέα, νά εἶνε μέλος ἑταιρειῶν, ποῦ συμπεριλαμβάνονται καὶ
γυναῖκες, χωρίς ποτὲ νά σκανδαλισθῇ ἡ φαντασία ἢ νά μολυνθῇ
ἡ σκέψις του Δι' αὐτὸ τὸν λόγο, Κυρίαι καὶ Δεσποινίδες ἡμποροῦν
νά ἔχουν εἰλικρινεῖς καὶ πιστοὺς φίλους, ποῦ δέχονται ἐλεύθερα
εἰς τὸ σπῆτι των, μέ τοὺς ὁποίους ἀλληλογραφοῦν ἢ ἐξέρχονται
εἰς τὸν δημόσιο περίπατο χωρίς νά κινήσουν τὴν περιέργεια ἢ νά
ἐγείρουν τὴν ὑποψία. Ἡ ἀληθινὴ φιλία μεταξὺ ἀνδρῶν καὶ
γυναικῶν εἶνε εἰς αὐτοὺς τοὺς λαοὺς συχνότατη.

Ἀπ' ἐναντίας εἰς ὅλας ἐν γένει τὰς μεσημβρινὰς φυλάς,
καθὼς καὶ εἰς ἡμῖς τοὺς Ἕλληνας, ὁ ἔρως ἔχει ἀποκλειστικὴ
ἀφειρηγία τοῦ τὰς αἰσθήσεως. Δι' ἡμῖς ἡ σωματικὴ καλλονὴ εἶνε
τὸ πῖν' αὐτὴ μόνη μῖς συγκινεῖ καὶ αὐτὴ ζητοῦμε νά ἀπολαύ-
σωμε. Τὰ ἄλλα προσόντα εἶνε δευτερεύοντα, εἶνε στοιχεῖα ἐπει-
σοδικὰ, ποῦ προσθέτουν μικρὰ πρὶν ἡμεῖς εἰς τὴν γυναῖκα. Τόσο
δὲ εἴμεθα ταπεινοὶ δοῦλοι τῶν αἰσθήσεών μας, ὥστε ἀπ' αὐτὰς
ἐξαρτῶμε σχεδὸν κάθε δρᾶσι μας καὶ εἰς αὐτὰς βάζομε τὸ κέν-
τρο τῆς ἐνεργείας μας. Ἀπὸ τὴν ἐφηβικὴ ἡλικία μας ἕως τὸ
ἀκρότατο σημεῖο τῆς ἀνδρικῆς καὶ κῆποτε παρὰ πέρα, μὴ ἀπὸ
τὰς μεγαλειτέρας φροντίδας μας εἶνε ἡ γυναῖκα, ἡ μῖλλον ἡ
ἡδονή, ποῦ ἡμπορεῖ νά προμηθεύσῃ. Εἰς τὸ Ταῦτί, ἂν δὲν μέ
ἀπατῇ ἡ μνήμη, τὰ σχολεῖα εἶνε κοινά· συχνάζονται ἀπὸ παιδιὰ
ἕξ ἕως δώδεκα ἐτῶν, καὶ τῶν δύο φύλων ἔ! λοιπὸν ὅλα των
σχηματίζουσιν ζεύγη, ποῦ εἶνε ἀνδρόγυνα εἰς ὅλη τὴν σημασία τῆς
λέξεως· οἱ δὲ Ἰησουῖται, ποῦ ἴδρυσαν τὰ σχολεῖα, μέ ὅλας τὰς
προσπαθείας των, ἐπτάθῃ ἀδύνατο νά ἐμποδίσουν αὐτὴ τὴν
συνήθεια εἰς τὴν ὁποία, θέλοντας καὶ μὴ, ὑπεχώρησαν. Εἰς τὴν

Γαλλία όταν, πρὶν ἀπὸ μερικά ἔτη, ἐσυστήθη ἓνα τέτοιο κοινὸ σχολεῖο, κατὰ τὸ ἀμερικανικὸ σύστημα, ἐσηκώθη τόση κατακραυγή, ὥστε ὁ ἰδρυτὴς του ἔπεσε μάρτυς. Τὸ γαλλικὸ κοινὸ δὲν ἤμποροῦσε νὰ καταλάβῃ, οἱ εἶνε δυνατὸ νὰ συζοῦν ἀγόρια καὶ κορίτσια, χωρὶς νὰ γεννηθοῦν σκανδαλωδῇ ἐπεισόδια.

Καὶ εἶχε δίκαιο. Ἀπὸ τὰ θρανία τοῦ σχολείου ὅπου τρίβομε τὰ πρῶτα μας πανταλονάκια, αἱ ἡδυπαθεῖς σκέψεις μᾶς συνταράζουν. Τὸ κύριο καὶ σύνθηδες θέμα τῆς ὁμιλίας τῶν ἐφήβων μας εἶνε ἡ γυναῖκα καὶ τὰ τραγούδια τῶν φοιτητῶν μας εἶνε γεμάτα ἀπὸ ἐρωτικὰ ἐπεισόδια καὶ ἐμπαθεῖς ἐκφράσεις. Ὅταν δὲ ἀργότερα κατέβωμε εἰς τὴν παλαιστρα τῆς ζωῆς καὶ ἀρχίσωμε τὸν τραχύ καὶ ἀδυσώπητο ἀγῶνα τῆς ἐπικρατήσεως, τὸ μύχιο μας ἐλατήριο εἶνε πάλι ἡ γυναῖκα. Κοπιᾶζομε, στερούμεθα, σκοτονώμεθα διὰ νὰ κίμωμε χοήματα καὶ ὁ πλοῦτος μας ἔχει σκοπὸ τὴν ὕλική ἀπόλαυσι τῆς ζωῆς. Τί εἶνε ὅμως ἡ ζωὴ χωρὶς τὴν γυναῖκα; Ὅνειρνόμεθα δόξας καὶ τιμὰς καὶ ὑψηλὰς κοινωνικὰς θέσεις. Εἰς τί μᾶς χρησιμεύουν ὅμως, ἂν δὲν εἶνε δίπλα ἡ γυναῖκα διὰ νὰ μᾶς θαυμάσῃ καὶ νὰ μᾶς ἀγαπήσῃ, ἡ γυναῖκα ποῦ εἶνε ὥραία, χαριτωμένη καὶ κομψή;

Εἰς τὰς συναναστροφάς μας, μεταξὺ ἀνδρῶν, χώνομε εἰς ὅποιαν δὴποτε συνομιλίαν ἐρωτικὸς ὑπαινιγμὸς· ὅταν δὲ παρευρίσκονται καὶ γυναῖκες, πάντα ἡ ὥραιότερα εἶνε περιτριγυρισμένη, ποιὲ ἢ εὐφυσέτερα ἢ ἡ καλή. Μᾶς εἶνε ἀδύνατον νὰ χωρίσωμε μία Κερία ἢ Δεσποινίδα ἀπὸ τὴν γεννητικὴν τῆς ἐνέργειαν καὶ νὰ τὴν θεωρήσωμε, ὡς ἀπλὸ ἄτομον, ποῦ ἡμπορεῖ νὰ ἔχῃ ἄλλο προορισμὸν παρὰ τὴν ἡδονήν. Διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὰς ἀθωοτέρας σχέσεις μεταξὺ τῶν δύο φίλων, εἰσέρχεται ἡ καχυποψία καὶ ἡ κακολογία πέρνει καὶ δίνει. Ἡ ποίησις καὶ ἡ φιλολογία μας δὲν ἔχουν σχεδὸν ἄλλο ἀντικείμενον ἀπὸ τὸν ἐρωτᾶ· τὰ δὲ μυθιστορήματα καὶ δράματα ἀφοῦ ἐξεκοσκίνησαν ὅλας τὰς δυνατάς περιπτώσεις τῆς ἐρωτικῆς συμπτωματολογίας καὶ τῆς μοιχείας, κατατρίβονται εἰς τὸ ἐξαντλη-

μένο αὐτὸ θέμα, χωρὶς νὰ τολμοῦν νὰ τὸ ἀλλάξουν. Ὁλὴ ἡ τριγυρινή μας κοινωνικὴ ζωὴ ὑπενθυμίζει καὶ ἀποθεώνει τὸν ἔρωτα.

Ἐνα ἀπὸ τὰ μεγαλεῖτερα ἀτυχήματα τῆς γυναικὸς εἶνε, ὅτι ὁ πολιτισμὸς εἶχε τὴν κοιτίδα του εἰς τὴν Ἀνατολήν. Ἡ ἡδυπάθεια τῶν φυλῶν ποῦ ἐκατοίκουν αὐτὰ τὰ μέρη, ἔφερε ὀλέθρια ἀποτελέσματα εἰς τὴν ἐξέλιξί της. Θεωρηθεῖσα, ἀπὸ μιᾶς ἀρχῆς, ὄργανο ἡδονῆς καὶ σχεδὸν μόνον ἡδονῆς, ἦτο ὑποχρεωμένη νὰ ἀκολουθήσῃ τὸ δρόμο ποῦ τῆς ἐχαράχθη καὶ νὰ ὑποστῇ ὅλας τὰς συνεπείας αὐτῆς τῆς ἀντιλήψεως. Ἀποτέλεσμα φυσικὸ τῆς πρωτογόνου καταστάσεως τῶν λαῶν, ἡ ἰδέα αὐτὴ ὑπῆρξε γενικὴ, ἀλλ' εἰς τοὺς βορείους λαοὺς δὲν εὗρε ἐδαφος γόνιμο, δὲν ἐμεγάλωσε οὔτε ἐπεξετάθη, ὅπως εἰς ἡμᾶς· ἔμεινε στάσιμη, σιγὰ σιγὰ ἐχαλαρώθη καὶ τώρα περιορίζεται εἰς τὰ φυσικά της ὅρια. Ὁ φεμινισμὸς, πολὺ πρὶν ἀκόμα βαπτισθῇ μὲ αὐτὸ τὸ ὄνομα, ἀνεπτύχθη ἐλεύθερα, χωρὶς μεγάλας ἀναστολάς, καὶ μία ἀπὸ τὰς συνεπείας του ἦτο ἡ ἀνωτέρα κοινωνικὴ ἀνάπτυξις, ποῦ εὐρίσκομε εἰς αὐτοὺς τοὺς λαοὺς.

Εἰς τὸν μεσημβρινὸν κόσμον, ἀπ' ἐναντίας, ὁ ὄγκος τῆς ἀνατολικῆς ἀντιλήψεως, μὲ τὸν καιρὸ, ἐμεγάλωσε καὶ τώρα πιέζει τρομακτικὰ τὴν γυναῖκα. Αἱ ἐλευθερίαι ποῦ ἀποσπᾷ ὀλίγο κατ' ὀλίγον, μὲ τὴν βία ἢ τὸν δόλο, εἶνε μισαὶ καὶ κουρελιασμέναι· μολονότι δὲ κατ' ὀρθωσιν, ὕστερα ἀπὸ πολλοὺς κόπους, νὰ ἀναλάβῃ κάποια κοινωνικὴ δρᾶσι, ἀπομένει πάντα δεσμίαι καὶ προχωρεῖ δύσκολα. Ἡ γυναῖκά μας δυστυχῶς δὲν ἐλησμόνησε ἀκόμα, ὅτι εἶνε ὄργανο ἡδονῆς καὶ ἐννοεῖ νὰ ἐκτελῇ εὐσυνειδήτητα, παρὰ πολὺ εὐσυνειδήτητα τὰ καθήκοντα ποῦ ἡ ἀντίληψις αὐτῆς τῆς ἐπιβάλλει. Μὲ τὰς συνθήκας αὐτὰς ἡ φιλία μεταξὺ ἀνδρὸς καὶ γυναικὸς, ἔξω ἀπὸ ὀλίγας ἀτομικὰς ἐξαιρέσεις, εἶνε πολὺ δύσκολη, ἂν ὅχι ἀδύνατη.

Φιλία λοιπὸν μεταξὺ τῶν δύο φύλων ἡμπορεῖ νὰ ὑπάρξῃ, ἀλλὰ χρειάζονται μερικοὶ ὁροὶ ἀπαραίτητοι, ἀπὸ τοὺς ὁποίους οἱ

κυριώτεροι εἶνε ἢ ἡλικία, ἢ ἰδιοσυγκρασία τοῦ ἀτόμου, ἢ ἰδιο-
συγκρασία τῆς φυλῆς καί, εἰς κατώτερο βαθμό, ἢ ἀνατροφή.

Θὰ ἤθελα νὰ ἐπεκτείνω ἀκόμα τὸ θέμα μου καὶ νὰ ἐξετάσω
τὰς συνεπείας τῆς ἀντιλήψεως, ποῦ ἔχομε ἡμεῖς οἱ μεσημβρινοὶ
διὰ τὴν γυναῖκα. Δυστυχῶς ὁ χῶρος δὲν μοῦ τὸ ἐπιτρέπει.
Διερωτῶμαι ὁμως· εἰς τὰς ἐμπορικὰς, οἰκονομικὰς καὶ κοινωνικὰς
δοσοληψίας, ποῦ ἀνυπερθέτως θὰ ἔχη μία ἡμέρα, πολὺ προσηχῇ,
ὁ ἄνδρας μὲ τὴν γυναῖκα, δὲν θὰ εὗρεθῇ ἄραγε εἰς θέσι κατωτέρα,
καὶ δὲν θὰ παρουσιάξῃ μειονεκτήματα καταστρεπτικὰ δι' αὐτόν,
ἂν ἐξακολουθῇ νὰ ἔχη δι' αὐτή, τὴν ἰδέα, ποῦ ἔχει ; Δὲν πρέπει
νὰ λησμονῇ, ὅτι ἀνέκαθεν ἡ γυναικεία ἐπιρροὴ ὑπῆρξε μεγάλῃ·
μεγάλῃ καὶ ὀλεθρίᾳ διότι ἦτο ἐπιρροὴ σωματικῶν θεληγόντων καὶ
ὄχι ψυχικῶν ἀρετῶν. Ὁ ἄνδρας μας ὑπέκυψε πάντα εἰς τὸ ζυγὸν
τῆς ὥραιας καὶ ὄχι τῆς καλῆς. Ἡ ἐπιρροὴ λοιπὸν αὐτῇ, ποῦ
βαθμηδὸν μεγαλόνει, ποῦ καθ' ἡμέραν εἰσφύεται, διότι εἰσχωρεῖ εἰς
σφαίρας δράσεως, ποῦ ἦσαν πρὶν ἐμποδισμέναι, δὲν θὰ τοῦ εἶνε
πολὺ ὀλεθριώτερά εἰς τὸ μέλλον, ἂν μόναι αἱ αἰσθήσεις ἐξακολου-
θοῦν νὰ υπαγορεύουν τὰς συμπαθείας καὶ ἀντιπαθείας μας ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ.

ΕΞΕΔΟΘΗΚΑΝ ΤΑ ΕΞΗΣ :

1. Fred. NIETSCHE, ΔΙΟΝΥΣΟΥ ΔΙΘΥΡΑΜΒΟΙ, μετάφραση Γιάννη Καμπύση, πρόλογος Δημ. Ζαχαριάδη Γ.Δ. 3.
2. J. B. LAMARCK, Η ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη, Γρ. Δ. 3.
3. M. ΒΑΚΟΥΝΙΝΕ, ΖΩΟΔΙΑ, ΑΝΘΡΩΠΟΤΗΣ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη. Γρ. Δ. 3.
4. Γ. Βρисиμιτζάκη, Τὸ ἔργο τοῦ Κ. Π. ΚΑΒΑΦΗ. Γρ. Δ. 3.
5. René CHAUGHY, Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΚΛΑΒΑ, μετάφραση και πρόλογος Στάμου Ζερβοῦ. Γρ. Δ. 3.
6. André LORULOT, Ο ΑΤΟΜΙΚΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥ ΑΔΤΡΟΥΙΣΜΟΥ, μετάφραση Μ. Μυριώτη. Γρ. Δ. 3.
7. Albert LIBERTAD, Η ΕΥΛΑΒΕΙΑ ΤΟΥ ΨΟΦΙΜΟΥ, μετάφραση Γ. Πουλάκη. Γρ. Δ. 3.
8. Félix Le DANTEC, ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΙΚΟ ΚΑΙ ΤΟ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟ, μετάφραση Ε. Κ. Γρ. Δ. 3.
9. Γ. ΣΚΛΗΡΟΥ, Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΠΟΛΕΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ. Γρ. Δ. 3.
10. Ch. DARWIN, Η ΚΑΤΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ, μετάφραση και πρόλογος Γ. Βρисиμιτζάκη. Γρ. Δ. 3.
11. DIDEROT, ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ, μετάφραση και πρόλογος Βασίλη 'Αθανασόπουλου. Γρ. Δ. 3.
12. André LORULOT, ΕΙΝΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ; μετάφραση Ε. Κ., από τὸ γαλλικὸ ἀνέκδοτο χειρόγραφο. Γρ. Δ. 3.
13. Madeleine VERNET, Ο ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΕΡΩΤΑΣ, μετάφραση Σ. Π. (ἐξ'αγγλ. γλώσσας). Γρ. Δ. 3.
14. Γ. Βρисиμιτζάκη, Ο ΑΝΤΑΡΤΗΣ, (ἐξ'αγγλ. γλώσσας). Γρ. Δ. 3.

GRAMMATA

Revue Néo-Grecque trimestrielle
LITTÉRAIRE & ARTISTIQUE

Publie les œuvres des meilleurs écrivains grecs.

Traduit les productions les plus significatives des littératures étrangères.

Apprécie en un esprit d'indépendance absolue et de large éclectisme toute manifestation artistique et littéraire.

ABONNEMENT ANNUEL FR. 25.

Adresse: Revue "GRAMMATA" B. P. 1146. — Alexandrie - Egypte

BUREAUX: OKELLA PRIMI, 3me ÉTAGE.

ÉDITEUR & DIRECTEUR: STEPHANOS PARGAS

== ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΡΙΜΗΝΟ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ.

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΓΡ. Δ. 80 Η ΦΡ. ΧΡ. 25 - ΟΤΟΜΟΣ 600 ΣΕΛΙΔΩΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΡΓΑΣ.

ΤΑΧΥΔΡ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: Β. Ρ. 1146- ALEXANDRIE.

ΓΡΑΦΕΙΑ: OKELLA PRIMI, 3^ο ΠΑΤΩΜΑ.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΣΙΜΑΤΗ & ΙΩΝΑ - ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000083221

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A10653

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ